

TÜRK DİL KURUMUNU OYUNA GETİREN TALİHSİZ BİR KİTAP YAYIMLANDI

Önce kısa bir açıklama.

04 Mart 2021 tarihinde Türk Dil Kurumu(TDK)'nda görevli olan Beytullah Aksoy tarafından e-mailime bir gönderi geldi. Gönderilen iletide TDK tarafından tarafsız bir değerlendirme yapılabilmesi amacıyla yazarı belirtilmeyen bir kitabın hakemi olarak görevlendirilmişim. Kitabın ismi “ARNAVUTÇADAKİ TÜRKİZMALAR” Sayfa sayısı: 487 idi. TDK'nın sevdiğim ve uzmanlık alanıma uygun hakem ve konunun kişisi olarak beni tefrik etmesi son derece heyecanlandırmıştı. Heyecanla ve büyük bir istekle sayfaları karıştırmaya başladım. Not aldım, evirdim, çevirdim kitabın sonuna geldim. Ama ne yazık ki umduğumu bulamadım, bulamayınca da üzüldüm ve çalışmaya ara verdim. Kitapta o kadar çok hata gördüm ki ancak bir hafta geçtikten sonra isteksizce yine bilgisayarın başına geçtim ve maalesef olumsuz (menfi) bir rapor yazmaya mecbur kaldım. Raporu ertesi gün TDK daki yetkilinin adresine gönderdim.¹ On dokuz sayfalık yazdığım raporun çok kısa özetini şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum:

HAKEM RAPORU

Arnavutça'daki Türkizmalar sözlük çalışması Türkçenin, Arapçanın ve Farsçanın gramer kurallarını bilmeyen ve anadili Türkçe olmayan biri tarafından hazırlandığı aşikârdır. Yazar yukarıda zikrettiğimiz dillerin dil kaidelerini, kurallarını bilseydi Arnavutça 'da “**qull**” şekliyle kullanılan kelimeyi ateşte yanan kül, **muavviyeyi**-muayyen, **müşvereti**-müşterek, **tespişteyi**-teşbih, **aklık**'ı- akıl yazmazdı. Ben sözlüğün içinde yapılan hataların tümünü çıkarmadım. Örnek olarak göstermek için sadece bir kısmını yazdım. Çünkü en derin samimiyetimle söylüyorum hepsini yazmaya kalksaydım yazmış olduğum bu hakemli raporun hacmi 19 sayfa değil 190 sayfayı bulurdu. Bir de bu sözlüğün Lindita Latifi Xhana'rinin 2015 yılında Pamukkale Üniversitesinde yayınladığı “**Balkan Dillerindeki Ortak Türkizmalar**” Sözlüğünden kopi-pas yapılarak hazırlandığını söylememiz gerekir. Kaynak gösterilmeksizin, kopya çekilen böyle bir eser intihal mıdır, değil midir değerlendirmesini elbet ki ben yapmayacağım. Bana düşen görev konu ile ilgili sizleri bilgilendirmektir. Eseri incelerken çok ilginç bir olayla karşılaştım. Yazar kitabın GİRİŞ Bölümünde “**Sözlükte yaklaşık 8.500 sözcük bulunmaktadır**”(Sayfa 19) diyor. Ben buna inanmadım ve kelimeleri teker teker saydım. Ne çıktı biliyor musunuz! Bu Sözlükte sadece **3.017** sözcük var. Yorumu size kalsın.

Sonuç olarak tüm bu saydıklarımın sonra bu eser TDK tarafından basılırsa, kuruma gölge düşürür, harcanacak olan A4 kâğıda da yazık olur. Tabi ki son karar yine Kuruma aittir.

¹ Rapor 13.03.2021 tarihinde Beytullah Aksoy'un b.aksoy@tdk.gov.tr adresine gönderildi.

Not: Sözlükle ilgili yaptığım uyarıları eserin müellifine göndermenizde hiçbir sakınca yoktur. Müellif tarafından işaret ettiğim hatalara karşı herhangi bir itiraz gelirse tekrar bana dönebilirsiniz. Elimden gelen yardımı hiçbir zaman esirgemeyeceğim.

Peki bundan sonra ne oldu biliyor musunuz?

Raporu gönderdikten sonra artık beni hiç kimse ne aradı ne taradı. Zaten aramalarına gerek de kalmadı diye düşünürken aşağı yukarı bir buçuk yıl geçtikten sonra **06 Temmuz 2022** tarihinde Arnavutluk'un başkenti Tiran'da TDK Başkanı **Sn. Prof. Dr. Gürer Gürsevin'in** de hazır bulunduğu söz konusu kitabın tanıtımının yapıldığı sosyal medya tarafından yayınlandı.

Bir an için şaşakaldım, şok oldum. Ancak yayımlanmış ve yeni çıkan kitabı görmeden herhangi bir şey söylemenin ve eleştiri yapmanın da doğru olmadığını bildiğimden Ankara'dan anılan kitabı arkadaşlarım sayesinde buldurdum ve satın alınmasını sağladım. Bir kaç gün içerisinde elime geçen kitap tam da benim düşündüğüm gibi idi. Gözlerime inanamıyordum. Gerçekten de gördüklerim pes dedirtecek cinstendi. Bu kadarı da olur mu yaaaaa? Rapor yazmam için bana gönderilen eserin ismi "**Arnavutçadaki Turkizmalar**", yeni çıkan ve tanıtımı yapılan kitabın ismi de "**Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar**". Hazırlayan Lindita Latifi Xhanari. Olumsuz rapor yazdığım kitabın aynısı. Sadece sayfa sayısını azaltmışlar. Bana gönderilen de 487, basılan kitapta ise 300 sayfa var. Kitabın ismi değiştirilmişti. Aslında TDK kural ve ilkelerine aykırı bir hamle bu. Olumsuz rapor yazan hakeme karşı bir tedbir geliştirilmişti. Belki de kitabın ismini değiştirelim, eğer İrfan Morina hocamız durumun farkında olup da itiraz ederse "Ya hocam bu başka, size gönderdiğimiz de başka bir kitaptı" deriz ve durumu geçiştiririz diye düşündüklerini de tahmin etmek gerekir. Çünkü 19 sayfalık rapor yazmama rağmen bu kitapta benim ismim inceleyciler arasında bulunmuyordu. Nasıl olacak ki, ben haklı gerekçelerle kitabın bu şekilde basılmasına şerh koymuştum. Hakemler değiştirilmiş ve kitap iki inceleycinin olumlu raporları ile basılmıştı. Kitabın üzerinde inceleyciler olarak : Prof. Dr. Turgut Tok ve Doç. Dr. Alpay İğci yazılıydı. Ancak üzüler ifade etmeliyim ki inceleycilerin Arnavutçayı bilmediklerini bildiğim için neden böyle bir oyuna gelmiş olduklarını da henüz anlamış değilim.

Kitabın yazarına gelince:

Ey Lindita Latifi Xhanari!

Senden önce Balkanlar'da bu işin uzmanları olanlar türkizimleri:

A.Şkalyiç -**Boşnaklara**, T.Dizdari -**Arnavutlara**, İ.Esah -**Hırvatlara**, O.Nasteva -**Makedonlara**, N.Boretzky-**Almanlara** en güzel şekliyle tanıtmışlardır. Hepsini rahmetle anıyorum. Sen de hemşerin Dizdari gibi türkizimleri Arnavutlara tanıtmaya devam etseydin seni anlardım. Ama sen türkizimleri Türklere tanıtmaya kalkmışsın bir de kitabını Türkçe'nin en yüksek kurumlarından biri Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurmuş olduğu TDK gibi güzide bir kurumda yayımlamayı başarmışsın. Aferin sana! Bu işe kalkmışsın, TDK'daki değerli

Türkologları oyuna getirmişsin ama son derece yanlış yapmışsın. Çünkü sen Türkolog değilsin, şarkiyatçı da değilsin, sen de Türkçe yok, Osmanlıca yok, Arapça yok, Farsça yok, yok babam yok... Böyle bir kitabı yazacak birikimin yok. Bir de kalkmışsın TÜRK'Ü-TÜRK'E tanıtmaya. Bu iş "şıracıya şıra, bozacıya boza" satmaya benzer. Çıraklığını yapmadığın bir işin ustalığına soyunmuşsun. Unutma ki yanlış açıklamalarınla, yanlış yorumlarınla ilk evvela Tahir Dizdari'yi daha sonra diğer Türkologları da yok edip bitirmeye çalışmışsın, bu kitapla. Kitabında o kadar çok hata var ki ben sadece bir kısmını bu yazıda vermeye çalıştım. Son olarak şunu söylemek istiyorum. Benden sonra Türkiye'de ve Balkanlarda yetişecek olan genç Türkologlar çok geçmeden kitabındaki tüm hataları teker teker toplayıp yeni yeni eleştiri kitapları hazırlayacaklarına kuvvetle inanıyorum.

Kitaptaki hataların sadece bir kısmı aşağıdadır:

ARNAVUTÇADAKİ TÜRKÇE ALINTILAR

Yazar: Lindita Latifi XHANARI

İnceleyiciler: Prof.Dr.Turgut Tok

Doç.Dr.Alpay İğci

TDK YAYINLARI 2022

Lindita Latifi Xhanari'nin kitabındaki hatalar PEMBE

Tahir Dizdari'nin sözlüğünden alınan kelimeler SARI

İrfan Morina'nın yaptığı düzeltmelerin altı TURKUAZ ile renklendirilmiştir.

ADİ

Değersiz, kötü, sıradan, hiçbir özelliği olmayan. 2. *mec.* Aşağılık, alçak. 3. *mec.* Bayağı. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.31.

Arn. adile (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.4).

Düzeltili:

Tahir Dizdari’yi yanlış anlayan Lindita L.Xhanari *adi* kelmesini türkizim olarak kitabına almıştır. Halbuki Dizdari’nin sözlüğünde *adi* ile hiçbir alakası olmayan *adile* türkizmi vardır. *Adile* kelimesi Türkçeden Arnavutça’ya *ad ile san ile* deyiminden girmiştir. Arnavutça’da bu türkizim, bir işi veya bir olayı inceden inceye araştırmak ele almak anlamında kullanılmıştır.

ADLİYE

1. Hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşları. 2. Hukuk ve adalet işlerinin görüldüğü resmî yapı. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.31.

Arn. adiliye-a (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.5).

Düzeltili:

Tahir Dizdari’yi yanlış yorumlayan Lindita L.Xhanari *adliye* kelimesinin Arnavutçada çok sık kullanılan *adilije* türkizminden farklı olduğunu fark edememiştir. Hâlbuki bu iki kelime birbirinden taban tabana zıttır. Dizdarideki *adilije* Osmanlı döneminde (1832) Arnavutluk’da Görice’de ve civar köylerde 14 kuruş değerinde bir altın para ismidir ve hukuk terminolojisiyle hiçbir alakası yoktur.

AĞI

Zehir.
(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.31.

Arn. ag-u (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.5).

Düzeltili:

Ağı(zehir) kelimesi türkizim olarak Arnavutça’da hiçbir zaman yoktu. Lindita L.Xhanari bunu nereden uydurdu merak ediyorum. Dizdari’nin sözlüğünde bu kelime *ag-u* olarak vardır. *ag-u* (*ak*) kelimesine tekabül etmektedir. Bu kelimenin *Göz akı*, *göze ak düşmek* gibi türevleri vardır. Türkizim olarak Arnavutça’da çok yaygındı.

AĞIRLIK, -Ğİ

1. Ağır olma durumu. 2. Terazilerde tartma işi yapılırken bir kefeye konulan nesne. 3. Değerlendirmelerde herhangi bir konu veya evreye, olağanın üzerinde ve belli oranda tanınan değer. 4. Sıkıcı, bunaltıcı, iç karartıcı durum. 5. Uykudayken gelen ve insana boğulur gibi bir duygu veren durum. 6. Yük, külfet. 7. Takı. 8. Sorumluluk. 9. Etki, baskı, güçlük. 10. Dikkati ve önemi bir şey üzerinde yoğunlaştırmak. 11. *hlk.* Çeyizini düzmek için damadın geline verdiği para, kalın (II). 12. *mec.* Sıkıntı. 13. *mec.* Ağırbaşlılık. 14. *mec.* Değerli olma durumu. 15. *mec.* Uyuşukluk ve gevşeklik durumu. 16. *ask.* Orduda bir birliğin cephane, yiyecek ve eşya yükleri. 17. *fiz.* Yer çekiminin, bir cismin molekülleri üzerindeki etkisinin oluşturduğu bileşke, gravite. 18. *sp.* Güreş, boks, halter, judo vb. spor dallarında, sporcuların kilolarına göre girdikleri kategori. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.31.

Arn. Ağesllëk (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.7).

Düzeltili:

Lindita L.Xhanari yanlış açıklama yaptığı *ağırılık* kelimesinin ilk hecesindeki ünsüzlerden biri yumuşak “ğ”dir. Yumuşak “ğ” ünsüzünü içinde bulunduran bir kelimenin bu şekil ile Arnavutça’ya geçip türkizim olması gramer kurallarına aykırıdır. Türkoloji ile uğraşanlar bu kaideyi çok iyi bilirler. Ne var ki bunu bilmeyen biri var o da bu kitabın yazarı Lindita L.Xhanari.Dizdari *agësllëk* (*ağızlık*) ile açıklar bu türkizmi.Dizdari sözlüğünde *agësllëk* (*ağızlık*) kelimesini şöyle yorumlar: 1. *isim* Bir ucuna sigara takılan, öbür ucundan nefes çekilen çubuk biçimindeki araç.2. *isim* Nefesli çalgılarda ağza gelen yer.3. *isim* Hayvanın ısırmasına, zararlı bir şey yemesine engel olmak için ağzına takılan tel, deri vb. kafes.

AK

1. Kar, süt vb.nin rengi, beyaz,kara ve siyah karşıtı. 2. *sf.* Bu renkte olan. 3. Beyaz leke. 4. *sf. mec.* Temiz. 5. *sf. mec.* Dürüst. 6. *sf. mec.* Sıkıntısız, rahat. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.32.

Arn. ak (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.12).

Düzeltili:

Tahir Dizdari’nin *ak* dediği Lindita L.Xhanari’nin *ak* dediğiyle hiçbir alakası yoktur. Dizdaride *ak* son ektir. Bilindiği gibi bu tür ekler ses uyumuna göre değişir. Mesela-*ak,-ek,-ik,-ik,-uk,-ük* olabiliyor. Kelime köklerinin nasıl eklendiğini gösterelim: *çakm(a)+ak(çakmak),bin+ek=(binek),aç+ık=(açık),bit+ik=(bitik),boz+uk=(bozuk),sürt+ük=(sürtük)*. Lindita L.Xhanari bunu anlamadığı için sıfat olarak yorumlamıştır. Sözün kıyası *ak* kelimesini renk ismi olan beyaz zannederek o şekilkde yanlış yorumda bulunmuştur. .

AKIL, -KLI

1. Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us. 2. Öğüt, salık verilen yol. 3. Düşünce, kanı. 4. *ruh b.* Bellek. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.32.

Arn. akllëk-u (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.14).

Düzeltili:

akllëk/ (aklık) kelimesi Dizdari’de çok iyi bir türkizimdir ve isimdir. Anlamı da bildiğimiz *aklık*’tır. Kadınların makyaj için yüzlerine sürdükleri beyaz bir sıvı. Yukarıda gördüğünüz gibi Lindita L.Xhanari bunu *akıl* olarak yorumlamıştır. “akıl” türkizim olarak Arnavutça’da yoktur.

ALA

1. Karışık renkli, çok renkli, alaca. 2. *a.* Alabalık. 3. *hlk.* Açık kestane renginde olan, *ela* (göz). 4. *a. hlk.* Kekliğin boynundaki siyah halka. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.32.

Arn. ala (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.17).

Düzeltili:

Dizdari’nin sözlüğünde **ala** (âlâ) türkizmi iyi, pekiyi, en güzel, en üstün anlamındadır. Lindita L.Xhanari bunu çok yanlış anlamıştır ve renk anlamında açıklamıştır. Renk anlamında *ala* veya *ela* Arnavutça’da türkizim olarak bulunmamaktadır.

ALTI

1. Beşten sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 6 ve VI rakamlarının adı. 3. *sf.* Beşten bir artı. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.34.

Arn. allti-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.25).

Düzeltili:

allti-ja / (Altı tane fişek alan tabanca) türkizmi Arnavutlarda bugün de kullanımda olan çok güzel bir türkizimdir. Dizdari açıklamasını şöyle yapmış: *İsim, (altı'patlar)* Fişek koymaya yarayan bölümü silindir biçiminde ve namlu gerisinde olan, tek parçadan oluşmuş, altı tane fişek alan tabanca, revolver. Lindita L.Xhanari bunu “beşten sonra gelen sayının adı” olarak açıklamıştır. Arnavutça’da böyle bir türkizim yoktur.

BELGE

Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb. vesika, doküman.
(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.47.

Arn. belegi-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.92).

Düzeltili:

belegi-ja / (bileği taşı) Dizdari *bileği taşının* Arnavutça’da *belegi-ja* şeklinde çok yaygın kullanıldığını yazıyor. Bileği taşı isimdir. Anlamı: Bıçak, çakı, makas vb. kesici araçları bilemekte kullanılan ince taneli sarı şist. Komik değil mi, Allah aşkına. Lindita L.Xhanari buna *belge* diyor.

BEYLIK, -ĞI

1. Bey olma durumu. 2. Bir çeşit küçük ve ince asker battaniyesi. 3. *sf.* Devletle ilgili, devlete özgü olan, devlet malı olan, mirî. 4. *sf.* Herkesin kullandığı, herkesin bildiği. 5. *sf.* Basmakalıp. 6. *mec.* Rahat yaşama. 7. *tar.* Merkeze tam bağlı olmayarak bir beyin yönetimi altındaki ülke, emîrlik, emaret, mirlik. 8. *esk.* Hükûmet. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.48.

Arn. bejleg-u (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.88).

Düzeltili:

bejleg-u /kelimesini Tahir Dizdari sözlüğünde “*meydan okuyan, meydan okumak ve berat*” anlamında Arnavutça’ya geçtiğini ileri sürüyor. Kelimeyi Arnavut halk edebiyatında kullanıldığı farklı şekilleriyle bize gösteriyor. Lindita L.Xhanari buna *beylik* demiş, çok yanlış.

CEPKEN

Kolları yırtmaçlı ve uzun, harçla işlenmiş bir tür kısa, yakasız üst giysisi.
(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.57.

Arn. xhereli-je (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1110).

Düzeltili:

xhereli-ja /kelimesini Tahir Dizdari sözlüğünde şöyle açıklıyor:”Debre’de ve Elbasan’da satın alınan ve gelinlere ait gömlek giymek için kullanılan ipek kumaşlar. Beyaz bez, yanda iki kırmızı kuşak. Türkçe *cehri* ”bir kekiğin köklerinden elde edilen boya”. “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.57 deki Lindita L.Xhanari’nin *cepken* kelimesi tamamen yanlıştır.

ÇABA

Herhangi bir işi yapmak için ortaya konan güç, zorlu, sürekli çalışma, gayret, ceht, efor.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.61.

Arn. xhaba (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1094).

Düzeltili:

xhaba /(caba,ceba)Arnavutça’da gün bugün kullanılan bir Türkizimdir.Tahir Dizdari bu kelimeyi açıklarken *caba*: mecanen veya bedelsiz verilen şey demektir.*Caba vermek*,bedava vermek anlamına da gelir.Ama Lindita L.Xhanari’nin bu kelimeye *çaba* demesi utançtır.

ÇİFIT

Hileci, düzenbaz.(GTS“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.)66.

Arn. çifut-i, çifutçe, çifutkë, çifutrisht (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.171).

Düzeltili:

Dizdari Arnavutça’da kullanılan *çifut-i* (*çifut*) kelimesini şöyle açıklıyor: *Çifit*. i. [fa. "cühüd"dan, o yehûd'dan ki Yehûdâ ibni Yakub (a.s.) a nisbetledir.] Benî İsrâil sülâlesine ve dîn-i Mûsevî'ye mensûb adam, Yahûdî, İsraili. Lindita L.Xhanari bu kelimeyi de iyi kavrayamamıştır.

ÇAKAN

Köy evlerinde aşhane kirişleriyle çatı arasındaki boşluk.(TTAS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.61.

Arn. çekan-i, çekiç (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.159).

Düzeltili:

Arnavutça’da *çekan-i* balyoz demektir. Taş kırma, kazık çakma, duvar yıkma vb. işlerde kullanılan, çok iri, ağır çekiç. Lindita L.Xhanari’nin *çekan* dediği kelimesi türkizim değildir ve Arnavutça’da kullanılmamıştır.

ÇULLAMA

1. Çullamak işi. 2. *hfk*. Tavşan ve kuzu eti ile kızartılmış hamur yemeği. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.68.

Arn. çumë-a (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.181).

Düzeltili:

çumë-a/Tahir Dizdariye göre Türkçeden Arnavutça’ya geçen bir türkizimdir. Kelimenin açıklamasını şöyle yapar T.Dizdari: çumë-a *isim, tıp*, hasta farelerden insana geçen bir mikrobu oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir hastalık, taun. Lindita L.Xhanari buna *çullama* demiştir.

DARBUKA

Toprak veya madenden yapılan, bir yanı açık, vurmali çalgı.(GTS“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.70.

Arn. taraba-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.997).

Düzeltili:

taraba-ja /(Tr).taraba *isim*, halk ağzında tahta perde.Dizdari sözlüğünde İşkodra’da tarabaların yani tahta perdelerin evlerin pencerelerini kapamak için 35 yıl öncesine kadar kullanıldığını ileri sürüyor.(Dizdari sözlüğünü 1970 yılında bitirmiştir).Bunu anlamayan Lindita L.Xhanari *tarabayı darbuka* ile karıştırmıştır.

DÜĞME

1. Giyecek, yorgan vb.nin bazı yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen kemik, metal, sedef gibi sert maddelerden yapılmış küçük tutturma aracı. 2. Çevrilmek veya üzerine basılmak yoluyla bir elektrik akımını açan, kapayan, herhangi bir makineyi işleten veya durduran parça. 3. *hay. b*. Üst deri altındaki kıkırdak ve yağdan oluşmuş düğme biçimindeki çıkıntı. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.78.

Arnavutça: dykme-ja, dykmeni (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s. 235).

DÜZELTi:

Türkizim kelimesi olarak “**düğme**” Arnavutça’da mevcut değildir. Lindita L.Xhanari bunu kendi uydurmuştur. Arnavutça’da Tahir Dizdari’nin de işaret ettiği gibi “dykme-ja” kelimesi var.(Diz.s.235) Bunun Türkçesi de “dökme, döküm” anlamındadır.Örnek:Kalıba dökülmüş adı demir.Lindita L.Xhanari bu kelimeyi “Düğme” olarak açıklamıştır,ki böyle bir açıklama tamamen yanlıştır.

DÜZGÜN

1. Doğru ve pürüzsüz, muntazam. 2. Düzenli, kusursuz, insicamlı, rabitalı, muntazam. 3. İyi. 4. *zf.* Kurala uygun olarak, kusursuz bir biçimde. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.79.

Arn. dyzhgun (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.243)

Düzeltili:

dyzhgun/ güzel bir türkizimdir ve *düşkün* anlamında Arnavutlukta çok sık kullanılan bir kelimedir.Ne yazık ki Lindita L.Xhanari bunu da anlamaktan mahrum kalmıştır.Öyleki *düşkün* kelimesini *düzgün* kelimesiyle eşleştirmiştir.Hatası çok büyüktür.

EŞKÂL, -LI

1. Dıştan görünüş. 2. Biçim (II). 3. Kılık.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.83.

Arn. ezhgale-t (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.262).

Düzeltili:

ezhgale-t / (Tr.) *Eşgale*.Bu kelimenin kökeni şöyledir:Şugl: iz. ar. çoğ: eşgâl. 1. iş, uğraşacak şey, meşguliyyet: hâne eşgâli çoktur. 2. gâile, uğraşma. Tahir Dizdari Osmanlı Türkçesini çok iyi bildiği için *eşgal* kelimesini *eşkal* kelimesinden ayırmayı bilmiştir. Ama Lindita L.Xhanari bunu yapamamıştır ve dolayısıyla yanlış açıklamıştır.

FIKİH

1. Bir şeyi, gereği gibi, iyice anlayıp bilme. 2. *din b.* İslam hukukunda din ve dünya işleri ile ilgili ana kaynaklardan yararlanarak konulmuş olan kuralların bütünü.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.87.

Arn. fiqir-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.276).

Düzeltili:

fiqir-i /Tr. *fikir*. Arnavutça’ya giren bir türkizimdir. Lindita L.Xhanari buna *fıkah* demiştir. *Fikir* ve *fıkah* arasında dağlar kadar fark vardır. Bir de fıkah türkizim kelimesi gibi Arnavutça’da kullanılmamıştır.

FIDYE

Tutsak edilen veya rehin alınan bir kimsenin serbest bırakılması için istenen para, kurtulmalık, fidyecilik.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.87.

Arn. fida (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.273).

Düzeltilir:

fida / Arnavutça’ya *feda* kelimesinden (değişime uğrayarak) girmiştir.Tahir Dizdari sözlüğünde *fida/feda* kelimesini bir dize ile şöyle örnekliyor: “*E bani fida xhanin dhe gjith ç’kish për hatër të vatanit*”(Vatan uğruna hem canını hem de varını yoğunu feda etti).Dizdari s.273. Lindita L.Xhanari bu güzel türkizime yukarıda görüldüğü gibi *fidye* demiştir. Çok büyük hatadır.

GAZAL, -LI

Ceylan.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.91.

Arn. gazel, gazela (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.293).

Düzeltilir:

gazel, gazela/ Divan edebiyatını okuyanlar gazel ve kasidenin ne olduğunu çok iyi bilirler.Ne var ki bunu dahi bilmeyen biri var o da Lindita L.Xhanari.Bilseydi *gazele, gazal* yani Ceylan demezdi.Arnautların konuşmalarında gazel,kaside gibi divan edebiyatının örneklerini gün bugün işitemiz mümkündür.Ama gazal/ceylan türkizmi hiçbir zaman yoktu.

GEZER

1. Cin, peri, ölü ruhu vb. hayali şeyler. 2. Geceleri kötü niyetle dolaşan (kimse). (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.93.

Arn. gjyzar (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.320).

Düzeltilir:

gjyzar /türkizmi Türkçeden Arnavutçaya şu kelimedenden girmiştir: *güzâr*: i. fa. ["güzâsten" fiilinden ims.] geçme, geçiş: geşt ü güzâr = seyr ü seyâhat. ["güzer" daha müsta'meldir.] = sif. edâ eden, îfa eyleyen, beceren, ödeyen. [str. teşkilâtında bulunur:] dem-güzâr vakit geçiren, imrâr-1 eyyâm eden. cizye-güzâr vergi veren. kârgüzâr iş beceren. [galat olarak: "işgüzâr" da derler] || maslahat-güzâr sefir vekili, muvakkat sefir. Lindita L.Xhanari buna *gezer* demiştir.Çok yanlış.

GIRGIR

1. Mekanik olarak çalışan süpürge. 2. *den.* Açık denizlerde balık avlamakta kullanılan büyük ağ.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.94.

Arn. gurgule, gurguleja, gyrgyle (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.299).

Düzeltili:

gurgule, gurguleja, gyrgyle /Türkçeden Arnavutçaya geçen çok önemli bir türkizim.Tahir Dizdari, Şemsettin Sami'nin “Kamus-i Türki sözlüğünü kaynak göstererek bu kelimenin etimolojisini şöyle açıklar:

gulgule: i. fa. 1. gürültü, çığıltı, her ağızdan ses çıkmakla hâsıl olan müşevveş gürültü: bir gulgule koptu. 2. ağzı dar bir kaptan bir mâyi' dökülürken çıkardığı ses: sürâhinin gulgulesi. Lindita L.Xhanari buna GIRGIR diyor.Bundan daha büyük hata olur mu?

HASIL

Olan, ortaya çıkan, görünen.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.103.

Arn. hasël-i, hasëll qeni, haslloreja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.364).

Düzeltili:

hasël-i, hasëll /Tahir Dizdari bu kelimeyi sözlüğünde “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.364), şöyle açıklar:”Sonbaharda veya ilkbaharda hayvanlara yem amaçlı ekilen çavdar ve yulaf ürünü. Lindita L.Xhanari yukarıda ne demek istediğini ben de anlamadım.

HASSE

Patiska.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.104.

Arn. hase-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.363).

Düzeltili:

hase-ja /Tahir Dizdari kelimeyi örneklerle açıklıyor: Güney Arnavutlukta "Beyaz ekmek". Kuzeyde ise küçük bir ses değişikliğiyle ve *hâse* vurgusuyla: “Uzun süren iftar tostu gibi pişen ama daha sade olan Ramazan böreklerine *hâse* denirmiş ve sahur için ekmek olarak kullanılmış. // Hase ekmeği: Hase hamurundan yapılan beyaz ekmek ve karışık ekmek.Lindita L.Xhanari buna “Patiska”??? diyor ve akabinde Arnavutlarda uzun bir zaman kullanılan bu güzel türkizmi mahv ediyor..

IRIP, -BI

İğrip.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.113.

Arn. urup-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1068).

Düzeltili:

urup-i/rup-i /Arapça bir kelime olan **rub'**dan gelmektedir.Anlamı şudur: **rub'**: 1.dörtte bir, bir şeyin dört kısmından bir kısmı. çâr-yek: **rub'-ı maaş** = maaşın dörtte biri. || rub'-ı dâire = bir dairenin dörtte biri.Halk ağzında **Rub' tahtası**.2. Kuruşun dörtte biri, on paralık sikke: üç kuruşla bir rub'a aldım. 2. Yarım arşının dörtte biri yani arşının sekizde biri ki üç parmaktan ibârettir: beş arşın üç rub. Lindita L.Xhanari bu kelimeyi anlamaktan çok uzak kalmıştır.

İNCE

1. Kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı. 2. Zayıf. 3. Taneleri ufak, iri karşıtı. 4. Aşırı özen gerektiren, kaba karşıtı. 5. Ayrıntılı. 6. Akışkanlığı çok olan, yoğun ve koyu olmayan (sıvılar). 7. Tiz (ses), pes karşıtı. 8. Hafif, gücü az. 9. *mec.* İyiden iyiye, enikonu, ayrıntılı. 10. *mec.* Düşünce, duygu veya davranış bakımından insanın sevgi ve saygısını kazanan, zarif, kaba karşıtı.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.118.

Arn. inxhe (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.421).

Düzeltili:

Tahir Dizdari'yi yanlış anlayan Lindita L.Xhanari burada çok büyük hata yapmıştır.Neden mi diyeceksiniz.Çünkü *ince* kelmesi türkizim değildir, hiçbir zamann Arnavutça'da bu şekli ile kullanılmamıştır.Dizdari'nin sözlüğündeki *inxhe* (yenge anlamında) kelimesi ise çok güzel bir türkizimdir ve Arnavtluğun bir çok kasabasında ve köyünde Osmanlı döneminde olduğu gibi hala bugün de kullanılmaktadır. Manastır'da, Debre'de ve Görice'de Arn. *inxhe* (yenge) türkizmi, Arn. *hanëm inxhe* (Tr.hanım ince) *inxhehanëm* (Tr. *incehanım*) varyantlarıyla da kullanılmaktadır.Prizren ve Mamuşa'da yaşayan Türk ailelerinde ise bu türkizim daha değişik şekillerle de girmiştir.Niceki: *büyük ince,küçük ince* gibi.

KADINBUDU

Yumurtaya bulanarak yağda kızartılan bir tür pirinçli veya bulgurlu köfte.
(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.122.

Arn. kadibogdan-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.469).

Düzeltili:

kadibogdan-i / (Tr.) kadıboğan,şeker pareye çok benzer bir tatlı türü.Dizdari Arnavutlarda yapılan kadıboğanlardan övüne övüne bahsetmektedir.Gel gelelim, Lindita L.Xhanari halen Tiran'dayaşmasına rağmen kadıboğanın ne anlama geldiğini bilmediği için kadıboğana “**kadimbudu**” demiştir.Böyle hataları Türkoloji ve Türk bilimi hiç kimseye affetmez ve afetmeyecektir.

KAF

Tarla kenarlarındaki yüksekçe toprak setler.(TTAS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.123.

Arn. kaf-i, kafçie (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.470).

Düzeltili:

kaf-i, kafçie/ kelimesi Arnavutça’da çok güzel bir türkizimdir.Tahir Dizdari Osmanlı Türk lügatlerini baz alarak bu kelimenin kökenini şöyle açıklar: **kaf-i = kav:** i. 1. ateş tutuşturmak veya sigara yakmak için çakmak vesâire ile tutuşturulan kuru şey, tutarak: **mantar kavı, bez kavı.** 2. bazı ağaçlarda ur gibi hâsıl olup, bir sûret-i mahsûsada terbiye olunduktan sonra birer parçası çakmakla tutuşturulan panbuk gibi kuru ve yumuşak bir madde: **çakmakla kav tutuşturmak.** 3. parçalara ayrılmış ve her parçasının ucuna kibrit eczâsı sürülmüş çabuk tutuşur kalınca kâğıt: **kav kutusu.** || **kav gibi** = kuru, hafif, çürük: bu evin kerestesi kav gibi olmuş. Lindita L.Xhanari’nin ne dediğini,ne demek istediğini gerçekten anlamadım.

KUL

1. Tanrı’ya göre insan, abd. 2. tar. Köle. 3. tar. Karavaş.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.145.

Arn. qul, qylçe (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.818).

Düzeltili:

qul, qylçe /(Tr) külçe.Tahir Dizdari bu kelimeyi şöyle açıklamış: **külçe:** i. 1. yek-pâre dökülmüş maden: altın, gümüş külçesi; külçe hâlinde bir okka altın; iki okkalık bir külçe altın. 2. daha eritilip tasfiye olunmamış maden: yerden çıkardıkları külçeleri işletmek için şehre gönderdiler. Lindita L.Xhanari’nin bunu anlamamış ve “Tanrıya göre insan,kul” demiştir.Tamamen yanlış bir açıklama.

KURUM

(II) Evlilik, aile, ortaklık, mülkiyet gibi köklü bir yapıyı içeren, genellikle devletle ilişkisi olan yapı veya birlik, müessese.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.147.

Arn. korum (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.556).

Düzeltili:

korum /Tahir Dizdari **korum** türkizminin Türkçedeki *kurum*’dan gelişini ileri sürmüştür.Kelimenin açıklamasını da şu şekilde yapmıştır.”Bacalarda biriken veya ocağa konmuş kalın is:ocak kurumu;kurum renginde”. Lindita L.Xhanari’nin açıklaması yanlıştır.

KÜL

Yanan şeylerden artakalan toz madde.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.148.

Arn. qyl (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.818).

Düzeltili:

Qyl / kelimesi Arnavutça’da çok ilginç bir türkizimdir.Kökeni **küllü**’den gelir. **Küllü**’: sıf. Ar. S: külliye. [“küll”den imn.] 1. Bütüne veya umûma ait veya mensûb ve müteallik, umûmî, cüz’î mukâbili, is külliyyen: ar. 1. Bütün bütüne, büsbütün, kâmilen, tamâmiyle: külliyyen inkâr ediyor. 2. [olumsuz cümlelerde] hiç, asla, kat’an: külliyyen görmedim; külliyyen haberim yoktur. Lindita L.Xhanari’nin bunu ateşin yanmasından sonra kalan kül’e benzetmesi şaşırtıcıdır.

MAHZAR

1. Yüksek makamlı bir kimsenin yanı, huzuru. 2. Yüksek bir makama sunulmak için yazılan çok imzalı dilekçe. 3. *huk.* Mahkeme sicil defteri.
(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.156.

Arn. mahzun (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.606).

Düzeltili:

mahzun/ bu kelime asla değişmemiştir.Günümüz Türkçesinde mahzun ne ise Arnavutça’da da aynıdır.Tahir Dizdari’ye dayanıp kelimeyi açıklamaya gerek yok.Halbuki Lindita L.Xhanari bunu da anlayamaz olmuştur ve **mahzun** türkizmine mahzar demiştir.Düpe düz yanlıştır.

MALAK, -ĞI

Manda yavrusu.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.157.

Arn. malakta (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.610).

Düzeltili:

malakta /türkizmi Arnavutça’da çok sık kullanılan bir kelimedir.Türkçedeki **muallak** kelimesinden Arnavutça’ya girmiştir..**Muallak** “askıda kalan, bitmemiş olan iş veya başka herhangi bir mesele” demektir. Lindita L.Xhanari buna “**malak**” manda yavrusu demiştir.Bundan daha büyük hata olmaz.

MEREHMET

Acıma.(TTAS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.162.

Arn. meremet-i, meremetim, meremetoj, meremetis, shmeremetis (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.644).

Düzeltili:

meremet-i, meremetim, meremetoj, meremetis, shmeremetis /Arnavutça’da özellikle inşaat terimi olarak sıkça kullanılan bir türkizimdir.Arapça bir kelimedir ve *meremmet*’en gelmektedir.Anlamı ise muvakkaten ve kısmi tamir demektir.Her ne kadar benzerliği varsa da *merhamet* kelimesiyle hiçbir alakası yoktur.Lindita L.Xhanari bunu da anlayamamıştır ve *acıma, merhamet* olarak anlam vermiştir.

MISKAL, -LI

4,810 gram olan bir ağırlık ölçü birimi.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.166.

Arn. maskall-i, meskaj (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.620).

Düzeltili:

maskall-i, meskaj /Bu kelime Türkçe *miskala*’dan gelmektedir. Dizdari bu türkizmin Arnavutça’da şu anlamda kullanıldığını yazıyor:*miskala*: is. ar. ["sakl"dan ism-i âlet] kuyumcu vesâirenin madeni parlatmak için kullandıkları âlet, saykal demiri, mühre taşı, cilâ âl. Lindita L.Xhanari’nin bundan haberi bile yok.

MUHALEFET

1. Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık. 2. Karşı görüşte, tutumda olan kişiler topluluğu. 3. Demokraside iktidarın dışında olan parti veya partiler.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.166.

Arn. malufat-et, malyfate, mylefatë (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.610).

Düzeltili:

malufat-et, malyfate, mylefatë / tr. muhalefât: is. cm. ar. ölen bir adamın bıraktığı şeyler, tereke: muhalefati, kısmet-i askeriyye marifetiyle tahrir olundu.Dizdari kelimenin Türkçede olduğu gibi Arnavutça’da da aynı manada kullanıldığını işaret ediyor.Osmanlı Türkçesinden aciz olan Lindita L.Xhanari bu kelimeye *muhalefet* diyor.

MÜREKKEP

Eşek.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.163.

Arn. myreqep-i, mereqep, mirekjep (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.687).

Düzelti:

myreqep-i, mereqep, mirekjep/bu kelime Arnavutça’ya Türkçedeki *mürekkep*’ten alınmıştır.Mürekkep yazı yazmaya mahsuz boyadır. Lindita L.Xhanari bunu da anlayamamıştır ve güzel türkizmi *eşek* yapmıştır.Daha ne diyelim,bilmiyorum ki!

MÜSTECİR

Kira karşılığında bir yeri tutan kimse, kiracı.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.170.

Arn. mystaxhel (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.689).

Düzelti:

mystaxhel / müsta'cel: sıf. ar. s. müsta'cele. ["acele"den imf. istifâl] çabuk yapılması matlûb olan, isti'câl olunan, sıkıştırılan, aceleli: bu iş müsta'celdir; müsta'cel bir mektup.Dizdari, bu kelimenin Türkçe’de gibi aynı anlamda kullanıldığını örnek cümlelerle açıklıyor. Lindita L.Xhanari yukarıda bu kelime ile alakası olmayan bambaşa şeylerden bahsediyor.

NAL

At, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.171.

Arn. nallane-ja, nallë, nallëme, nallankë, tanallë (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.699).

Düzelti:

nallane-ja, nallë, nallëme, nallankë, tanallë/ tr. **nalın** isim, Arapça *na leyn* takunya:"Çarşı hamamlarındaki nalınlar da boy boymuş." - Salâh Birsal.Nalın’ın Arnavutça’da farklı ses varyantlarında olsa da anlamı aynı kalmıştır. Ne var ki Lindita L.Xhanari *nalına* “nal” demiştir ve çok büyük hata yapmıştır.

NEFİS

Pek hoş, çok güzel.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.173.

Arn. nefis-i, neps, nefsi, nefaqene, nepsqar (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.709).

Düzeltili:

nefs-i, neps, nefsi, nefaqene, nepsqar /Türkçe: **nefs**: is. ar. cm: nüfus, enfüs. 1. ruh, can, hayat. n. 2. hayât-ı hayvânî, insandaki hayvâniyyet, şehvete ve yiyip içmek gibi ihtiyâcât-ı maddiyeye olan meyl-i tabî: nefesine mağlub olmak.**nefs-i emmâre** = insanı kötülüğe sevk eden şehvet. **nefs-i levvâme** = kötülüğü işledikten sonra vehâmetini ibrâzla levm ve takbih ederek muazzeb eden hâl, vicdan rahatsızlığı.**nefs-i mutmainne** = iyiliği kötülükten fark ve temyiz ederek, adama vazife-i insaniyeti tanıtıran kuvvet. Ne yazık ki Lindita L.Xhanari bu kelimeyi de yanlış açıklamıştır.

NÜZUL, -LÛ

Inme. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.175.

Arn. nozull-i, nuzul, nozulë, nozullimi, me nozullue (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s. 721).

Düzeltili:

nozull-i, nuzul, nozulë, nozullimi, me nozullue/Türkçe’de bu kelimenin birkaç anlamı vardır.Lakin Tahir Dizdari bu kelimeyi Arnavutların şu anlamda kullandıklarını ileri sürüyor: tr.**nüzul**: konaklama;bir yere gelme.**nüzul emini** =vaktiyle bir yere konan askerin ihtiyacını organize eden kişi. Lindita L.Xhanarinin açıkladığı şekil Arnavutça’da geçerli değildir.

ON

1. Dokuzdan sonra gelen sayının adı. 2. Bu sayıyı gösteren 10 ve X rakamlarının adı. 3. sf. Dokuzdan bir artk.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.178.

Arn. onallik-u (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.730).

Düzeltili:

onallik-u /Tükçesi : **ondalık, -ğı** 1. *sıfat, matematik* Temel olarak on sayısını alan, aşar, aşari. 2. *isim* Onda bir olarak alınan veya verilen ücret, komisyon.3. *isim, tarih* Toprak ürünlerinden onda bir oranında alınan vergi, öşür, aşar. Lindita L.Xhanari bu kelimeyi de gerektiği gibi açıklamamıştır.

OTURMAK

1. Vücutun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek. 2. (nsz) Bu biçimde yerleştiği yerde kalmak. 3. Uygun gelmek, ölçüleri tam olmak(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.178.

Arn. otur-i, otra-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.735).

Düzeltili:

otur-i, otra-ja /Türkçe: ötürü;ötre isim Arap harfli metinlerde bir ünsüzün o, ö, u, ü seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret.Dizdari kelimenin bu anlamına dikkati çekmiştir. Lindita L.Xhanari kelimeyi anlamadığı için bu güzel türkizime *oturmak* demiştir.

PEK

1. Sert, katı. 2. Sağlam, dayanıklı. 3. zf. Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok. 4. zf. hlk. Hızlı olarak.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.186.

Arn. peq (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.761).

Düzeltili:

peq /Türkçesi: peki (pe'ki) 1. edat Evet: 2. edat Pekâlâ. Lindita L.Xhanari bunu tamamen yanlış anlamıştır.

PENES

Genellikle halk oyunlarında kızların süs olarak kullandığı, altını taklit, sarı tenekeden pul.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.187.

Arn. penç-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.761).

Düzeltili:

penç-i / Farsça kökenli bir kelime olan *penç'ten* gelmektedir ve beş sayısı demektir. Lindita L.Xhanari çok yanlış açıklamıştır.

POTA

İçinde maden eritilen kap.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.190.

Arn. pod (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.774).

Düzeltili:

pod /bu türkizim Arnavutça'ya Türkçedeki *pot kırma* deyiminden girmiştir.Tahir Dizdari bu konuda örnekler de vermektedir. Lindita L.Xhanari ise buna POTA deyip yanlış açıklamada bulunmuştur.

RİSALE

KITAPÇIK(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.195.

Arn. rixhal-et (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.843).

Düzeltili:

rixhal-et/bu türkizim Arnavutça'ya Türkçedeki *rical* kelimesinden girmiştir. Anlamı şudur:rical, -li [Ar. recül > rical] (rica:):1. Erkekler. 2. Yayalar; yaya yürüyenler. 3. İkinci dereceden devlet görevlileri. 4. Saygın kimseler ileri gelenler. **rical-i 'askeriye**, *İmparatorluk döneminde, ordudaki yüksek rütbeli subay ve makam sahiplerine verilen unvan.*|| **ricâl-i devlet**, *Devlet büyükleri; üst düzey yöneticiler.*|| **rical-i dūdman-1 bektāsiyān**, *Yeniçeri Ocağının yüksek rütbeli subaylarına verilen ad.*|| **rical-i gayb**, *Her devirde olan fakat ortalıkta görünmeyen ve Allah'ın emirlerine göre insanları idare etmeye çalışan kutsal kişiler.*Yukarıda görüldüğü gibi Lindita L.Xhanari buna RİSALE demiştir.Affedilmez bir hata yapmıştır.

Sai

süreçler arası iletişim(BTKK) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.199.

Arn. sai-ja, i sajishēm (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.860).

Düzeltili:

sai-ja, i sajishēm/ Türkçe *saygı* kelimesinden gelmektedir. Farklı şekillerde Arnavutça'da kullanılan bir türkizimdir.Bunu anlamayan Lindita L.Xhanarinin yukarıda ne dediğidaha doğrusu ne demek istediğini pek anlayamadık.

SALGIN

1. Kısa zamanda çevredeki insan, hayvan veya bitkilerin büyük bir bölümüne bulaşan, müstevli. 2. *a. esk.* Gereğinde herkesten para veya mal olarak toplanan geçici vergi. 3. *a.* Bir şeyin bir yere girip her yanı kaplaması, istila. 4. *mec.* Belli bir hareketin, davranışın, sözün toplumda yaygınlaşması. 5. *tıp* Bir hastalığın veya başka bir durumun yaygınlaşması ve birçok kimseye birden bulaşması.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.200.

Arn. sallgim (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.870).

Düzeltili:

sallgim/Türkçe *salkım* kelimesinden gelmektedir.Tahir Dizdari sözlüğünde *salkım* kelimesini çok güzel bir şekilde açıklamıştır ve şöyle demiştir: **salkım'** 1.Bir çoğu tek bir sap üzerinde toplu halde bulunan meyve. 2. Belirsiz ve çok sayıdaki çiçeğin tek tek sapsar ve dallarla çeşitli düzeylerden ana eksene bağlandığı çiçek durumu. 3. Baklagillerden bir tür ağaç 4. İmparatorluk döneminde kullanılan ve topla atılan demir parçalarının tümü. 5. sf. Salkım biçiminde olan; parçaları toplu halde bulunan. **salkım ağacı**, *bot. Yalancı akasya.*|| **salkım ateş**, *as. Yaylım ateşi.*|| **salkım başak**, *bot. Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki.*|| Dikkat! Bunu da anlamayan Lindita L.Xhanari *salkım* kelimesine SALGIN/hastalık demiştir.Affedilecek bir hata değil.

SAP

1. Bitkinin dal, yaprak, çiçek vb. bölümlerini taşıyan, ağaçlarda odunlaşarak gövde durumunu alan bölüm. 2. Çiçek veya meyveyi dala bağlayan ince bölüm, sak. 3. Bir aracı tutmaya yarayan bölüm. 4. İplik, tire, ibrişim vb. şeylerde iğneye geçirilen bir dikişlik iplik. 5. Kabza. (GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.201.

Arn. sapllak-u, sapllakeja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.877).

Düzeltili:

sapllak-u, sapllakeja/ Arnavutçada kullanılan bir türkizim lakin Türkçe lügatlerde bulunmayan sadece Anadolu’da halk ağzında *saplak* şekliyle kullanılan bir kelime.Anlamı şöyledir: **saplak-ğ** is.saplı su taşı;maşrapa. Lindita L.Xhanari buna SAP demiştir.

SEYLAN TAŞI

Yapısında alüminyum ve demir bulunan bir granat türü, seylani.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.206.

Arn. sejlan (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.892).

Düzeltili:

Tahir Dizdari’nin sözlüğünde “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.892’de *sejlan* diye herhangi bir kelime yok. Lindita L.Xhanari bunu nereden uydurdu?

ŞIRDEN

Geviş getiren hayvanlarda, çiğnenmiş besinin bir kez daha mide sularıyla sindirildiği, dört bölümlü midenin dördüncü bölümü.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.218.

Arn. shinden (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.971).

Düzeltili:

Tahir Dizdari’nin sözlüğünde “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.971’de *shinden* diye bir kelime yok. Lindita L.Xhanari bunu nereden aldı?

ŞURA

Anlatana veya söyleyene göre biraz uzakta olan yer, şu yer: *Şuraya oturmuştu.* (GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.218.

Arn. shura, shurabash, shurabashllarë (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.974).

Düzeltili:

shura, shurabash, shurabashllarë/ Tahir Dizdari bu kelimeninTürkçeden Arnavutçaya geçtiğini örneklerle kanıtlıyor ve şöyle açıklıyor: **şura**, [Ar. şürâ] (şura:) is. 1. Bir konuyu görüşüp tartışmak ve bir karara varmak amacıyla yapılan toplantı; danışma kurulu. 2. Bu tür toplantının yapıldığı yer; şura salonu.**şürâ-yı devlet**, *Devlet danışma kurulu; Danıştay.*|| **şürâ-yı saltanat**, *İmparatorluk döneminde, olağanüstü durumlarda devlet adamlarının, komutanların, ilmiye sınıfı ileri gelenlerinin katılmasıyla padişahın başkanlığında yapılan toplantı. Şürâ Süresi, Kur'an-ı Kerim'in kırk ikinci suresinin adı. Osmanlı Türkçesini bilmeyen Lindita L.Xhanari bu kelimeyi de berbat etmiştir.*

TAHRA

Bir tür eğri budama bıçağı.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.222.

Arn. tehri-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1010).

Düzeltili:

tehri-ja /Güzel bir türkizimdir *tehri-ja*.Arnavtça'da şu anlamlarda kullanılmıştır.1. Sırma ya da ipekle işlenen motiflerin kenarlarına siyah iplikle geçirilen ince kenar çizgisi. 2. Yazma eserlerde, boya ya da altınla yapılan süslerinin kenarlarına geçirilen daha koyu renkli ince çizgilere verilen ad. taħir çekmek, Yazma eserlerde satırlar arasına yapılan yıldızların çevresine çizgi çekmek.|| Lindita L.Xhanari buna TAHRA deyip aslı ile hiç alakası olmayan bir açıklamada bulunmuştur.

TEFTİŞ

Denetim.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.227.

Arn. teftaçe-ja, teftaçen (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1008).

Düzeltili:

teftaçe-ja, teftaçen/ Tahir Dizdari bu kelimenin türkizim olduğunu ve *akçe tahtası* kelimesinden türediğini ileri sürmektedir.O kadar çok fonetik değişikliğe uğramıştır kelimenin etimolojisini saptamak çok zordur.Lindita L.Xhanari ise bunu hiç anlayamadığı için TEFTİŞ demekle yetinmiştir.Halbuki *teftiş* başka *akçe tahtası* bambaşka kelimelerdir.

TEKE

1. Erkek keçi. 2. Bir karides türü. 3. Tüylü devenin erkeği ile tek hörgüçlü dişi devenin geriye melezlenmesinden elde edilen bir deve türü.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.227.

Arn. teke-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1011).

Düzeltili:

Tahir Dizdari bu kelimeyi şöyle açıklıyor:TEKE -JA 1. Orta Arnavutluk: sözde tek namlulu ve tek ilaveli, iki tipte bir tüfek: namlular ve karambol için doldurulmuş bir kapsül, çift kapsüle eklendiği için kırılan tüfek; 2. Yetişkin erkeklerin eğlenmek için taşıdıkları, İşkodra'da namlusu olduğu için "küp" olarak adlandırılan ve namlulara doldurulan küçük tüfek. Lindita L.Xhanari bu kelimeye ERKEK KEÇİ??? demiştir.

TELHIS

1. Özet, özetleme, kısaltma. 2. tar. Sadrazamın bir sorunu kendi düşünceleriyle birlikte özet olarak yazıp padişaha sunduğu kâğıt.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.228.

Arn. telkish-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1016).

Düzeltili:

telkish-i/ Türkçeden geçen bir türkizimdir ve *tel işi* anlamında Arnavtça'da kullanılmıştır. Lindita L.Xhanari bunu anlamaktan aciz kalmıştır.

TEŞBİH

Benzetme.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.231.

Arn. tespishte-ja, tespiche, tespixhe(Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1028).

Düzeltili:

tespishte-ja, tespiche, tespixhe/ Tahir Dizdari bu türkizme şöyle açıklık getiriyor.”Bir tatlı türü var çok çabuk piştiği için onun adına **tez+pişti** tatlısı derler” diyor.Lindita L.Xhanari buna TEŞBİH/benzetme demiştir.Çok büyük hata.

TEŞVIŞ

Karıştırma, bulandırma.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.231.

Arn. teshvik (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1031).

Düzeltili:

teshvik/ Türkçe *teşvik* kelimesinden Arnavutçaya giren bir türkizimdir.Lindita L.Xhanari buna TEŞVİŞ diyor.Çok büyük hata.

TUNA

Çok, bol : Bizim köyde yumurta tuna.(TTAS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.235.

Arn. Tunë-a (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1053).

Düzeltili:

Tunë-a / Tahir Dizdari Tuna nehrini de türkizim olarak sözlüğüne almıştır.ne var ki Lindita L.Xhanari'nin Tuna nehrini bilecek kadar coğrafya bilgisi de yok.

ÜCRET

1. İş gücünün karşılığı olan para veya mal. 2. Kiralanan veya satın alınan bir şey için ödenen para.(GTS)“Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.239.

Arn. uzret (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1072).

Düzeltili:

uzret /Tahir Dizdaride s.1072 *uzret* diye herhangi bir türkizim yok.Lindita L.Xhanari bunu nereden çıkardı?

ÜSTÜN

Arap harfli metinlerde bir ünsüzün a, e seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret, fetha.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.239.

Arn. yst-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1135).

Düzeltili:

yst-i /Tahir Dizdari'ye göre bu türkizmin Arnavut halkında çok ilginç bir anlamı vardır.Bu şekliyle kelime İşkodra'da yatağın köşesi için dikdörtgen yastık veya normal uzun yastığın üzerine ek olarak yerleştirilen yatak.“anlamında geçiyormuş.Diğer Şehirlerde ise *yst* dedikleri şey gelinin çeyizinde (çoğu durumda bu güne kadar), iki yastık dışında, bir veya ikisi sanatsal olarak yapılmış iki ila dört yastık da vardır. Kısaca **/yst-i** /üst yastığı "üst yastık" demektir Lindita L.Xhanari'nin bu konuda hiçbir bilgisi yok.olmadığı için yukarıda görüldüğü gibi çok yanlış yorumda bulunmuştur.

VESİKA

Belge.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.242.

Arn. vesile (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1087).

Düzeltili:

vesile/ Bu kelime (*vesile*)Türkçede ne ise Arnavutçada da odur.Değişen bir şey yoktur.Kelimenin üç önemli anlamı vardır: 1.vasıta,tarik.2.sebep,bahane.3.fırsat.Tahir Dizdari kelimenin aynı anlamlarda Arnavutça’da da kullanıldığını yazıyor.Lindita L.Xhanari ise bunu da anlamayarak yukarıda görüldüğü gibi vesileye *vesika* demiştir.Çok büyük hatta.

YAĞLIK, -Ğİ

1. Sırma işlemeli, büyük mendil, çevre. 2. *şf.* Yağ için ayrılmış, yağ elde etmeye özgü.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.245.

Arn. jagallëk-u, jangillëk (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.435).

Düzeltili:

jagallëk-u, jangillëk/ Türkizim olarak Arnavutça’ya giren bu iki kelimenin Türkçe’de kökeni şöyledir:yağ+a+lık=**yağalık**.Diğeri de yan+gın+lık=**yangınlık**.Her iki kelimenin Arnavutça’da kullanılır olması gerçekten ilginç.Ne var ki lindita L.Xhanari bu güzelliğe de gölge düşürmüştür.Her iki kelime YAĞLIK demiştir.Affedilmez hatadır.

YER

1. Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân. 2. Bulunulan, yaşanılan, oturlan bölge. 3. Üzerine yapı kurulmaya elverişli arazi, arsa.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.250.

Arn. jerevi-ja (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.454).

Düzeltili:

jerevi-ja/ Tabanı zeminle bir olan ev, yerevi. Yer +ev=yerevi.Arnavut halkında bu türkizim çok işlekti.Lindita L.Xhanari bu kelimenin sadece ilk kısmını yer’i örnek olarak göstermiştir.Yanlış açıklamada bulunmuştur.

YER ELMASI

1. Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki (*Helianthus tuberosus*). 2. Bu bitkinin besin olarak yararlanılan kök sapı.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.250.

Arn. jere (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s. 454).

Düzeltili:

jere/ tr.yere.Çok ilginç bir türkizim, çünkü *jere*(yere),yerle alakası olan bir kelime aynı zamanda.Ne var ki Arnavutça’da *jere/yere* yer fasulyesine denilirmiş.Lindita L.Xhanarinin dediği yerelması ile hiçbir alakası yoktur.

ZEBUN

Güçsüz, zayıf, âciz.(GTS) “Arnavutçadaki Türkçe Alıntılar” kitabı s.254.

Arn. Zebur-i (Tahir Dizdari “Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe” s.1151).

Düzeltili:

Zebur-i/ Tr.Zebur. Tanrı tarafından Hz. Davut'a gönderilen kutsal kitap.İlkokula yeni adım atan öğrenciler bile Zebur kitabının ne olduğunu bilirler.Ne yazık ki Lindita L.Xhanari bunu da bilmemiştir ve Zebur kutsal kitaba ZEBUN demiştir.